

VAN HUIS TOT HUIS

DOOR D. ROT

MET EEN PORTRET VAN DEN SCHRIJVER
UIT ZIJN COLPORTAGETIJD

J. N. VOORHOEVE
DEN HAAG
1924.

20 Juli 1852 — † 7 Jan. 1924.

Een woord vooraf

Colporteerden is geen gemakkelijk, maar wel een rijk gezegend werk.

Rijk gezegend, niet alleen voor hen, die door zulk een „koopman in boeken” bezocht worden, maar rijk gezegend ook voor den colporteur zelf. *)

Drie voorname dingen zijn in dit werk voor hem te leeren: kennis des Heeren, zelfkennis en menschenkennis.

Hij leert er zijn Meester meer en beter door kennen, en de gezegende ondervinding smaken, dat zijn Zender, van Wien hij getuigen mag, met hem is.

Hij leert er zichzelf meer en beter door kennen, en een diep gevoel verkrijgen van zijn geheele afhankelijkheid van den Meester, daar hij telkens ervaart, hoe hij in zichzelf geen bekwaamheid, geen wijsheid en

---

*) De colportage, waarvan hier sprake is, is de colportage, welke geschiedt door geloovigen in Christus, die zich geroepen weten, op deze wijze te *evangeliseeren*. DIRK ROT was zulk een colporteur, en een jaar vóór zijn ontslapen schreef hij op mijn verzoek enkele zijner ervaringen uit zijn colportage-tijd op. Het is mij een voorrecht, deze thans onder de belangstellende aandacht van velen te kunnen brengen.

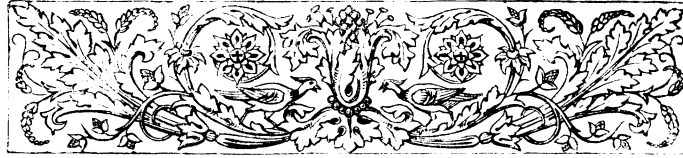
geen kracht bezit, onvoorbereid als hij met allerlei menschen en toestanden in aanraking komt.

Hij doet, ten slotte, veel menschenkennis op, door de onderscheiden karakters en levensopenbaringen van hen, die hij bezoekt; door hun velerlei nooden en behoeften, zoowel geestelijk als stoffelijk.

En voor allen, rijken en armen, ouden en jongen, ontwikkelden en ongeletterden, heeft hij maar één middel, hetzelfde middel, dat Martin Boos, een gewezen Rooms-katholiek priester, op zijn sterfbed aangewezen heeft, toen hij zeide: „Zegt der wereld van mij goeden nacht; en deelt haar mede, dat er voor haar genezing geen ander medicijn bestaat, dan Jezus Christus, en Dien gekruisigd!”

Maar dit ééne middel kan niet op dezelfde wijze aan allen toegediend worden. Hiertoe is wijsheid van Boven, en afhankelijkheid van den Geest van God noodig. Hiertoe behoeft men ook kracht tot volharden. Want met iederen morgen, als men zich aan den arbeid wil begeven, wordt men door een zekere vrees bevangen. Aan welke deur zal men 't eerst aankloppen? Waar 't eerst aanbellen? En hoe zal de ontvangst zijn? Dan lijkt de arbeid zoo zwaar, en stijgt de bede op tot God: „Geef mij de noodige vrijmoedigheid, ja, alles wat ik behoef, om tot Uw eer en verheerlijking te kunnen spreken, en tot zegen te zijn van hen, die hooren willen!”

I. In gevaren.

Het behoorde allermint tot de uitzonderingen, als de eerste de beste, bij wien ik aanklopte, onverschillig uitriep: „Van zulke lectuur zijn we niet gediend!” of „Neen, koopman, niets noodig!” Om niet dadelijk uit het veld geslagen te worden, begon dan in den regel een gesprek, bijvoorbeeld naar aanleiding van de vraag: „Zoo, wilt u niet door den Heere Jezus gediend worden?” of: „Hebt u niets noodig? Bent u dan voor de eeuwigheid ook van alles voorzien?” De antwoorden, die ik op deze vragen kreeg, waren dikwijls zeer verschillend. Soms toonde men belangstelling, maar menigmaal ook onverschilligheid of boosheid. Eens werd ik bedreigd door een vrouw, die hout hakte, dat ze mij met den bijl mijn hersens zou inslaan. Een anderen keer zond men den waakhond op mij af. Een derde maal wilde men mij, toen ik mij op een tweede verdieping bij de bewoners aandiende, van de trap gooien. Maar God bewaarde mij telkens, zoodat men mij geen leed aandeed.

In de buurt, waar de vrouw met den bijl woonde, waren de bewoners voor het meerendeel Rooms-katholiek; ruwe, onontwikkelde lui. Toen ik 's avonds terugkeerde naar het dorp, waar ik mijn tehuis had, werd ik onverwacht door een man toegesproken, die mij vroeg: „Mijnheer! wilt u naar Br.?” — „Ja, dat is mijn plan; ik ben toch op den goeden weg?” — „Dit is wel de goede weg, maar er is nog een andere, een binnenweg, en dezen wil ik u toonen; volgt u mij maar.” — „Maar waarom zou ik u volgen, daar dèze weg toch ook naar Br. leidt.” — „Mijnheer! vertrouw mij, en ga met mij den binnenweg!” — „Maar wat hebt u er mee voor, dat ik u volgen moet?” — „Weest u maar gerust; ik zal u geen kwaad doen. Integendeel, ik wil u bewaren voor kwaad, dat men u wil aandoen. U moet weten, dat ik van sommigen gehoord heb, hoe zij strikken willen spannen om u te doen vallen, om u dan op z'n minst een pak slaag te geven. Dit nu wil ik trachten te voorkomen.” — „Dank u vriendelijk. Ik wil u vertrouwen en u volgen!” — Ik zeide dit laatste met een bevend hart, want mijn vertrouwen was niet vrij van twijfel, of mijn geleider mij zelf geen strik wilde spannen. Spoedig echter werd ik gerust, en begreep, dat mijn Meester mij een schoone gelegenheid wilde geven, het evangelie te verkondigen.

Ik begon het gesprek ongeveer aldus: „Zooals u mij nu tegemoet komt, mij den weg, waarop gevaar voor mij is, afraadt, en mij een veiligen weg aanwijst, zóó, in volmaakte liefde tot ons, is God in den Heere Jezus ons, zondaren, tegemoet gekomen. Van nature wandelt elk mensch op den weg, waar Satan door

---

allerlei zonden strikken spant, om den gevallen mensch naar het eeuwig verderf te sleuren. Dit is den meesten onbekend, zooals ook ik onbekend was met het gevaar, dat mij op den weg naar Br. dreigde. Nu geloof ik u, hoewel u mij zoudt kunnen bedriegen, en mij op een geheel verkeerden weg en in nog grooter gevaar zoudt kunnen brengen.”

„Mijnheer! u kunt mij gelooven; ik meen het goed met u. We behoeven nog maar een klein eind te loopen, dan komen we weer op den dijk, en dan zult u de lichten van Br. zien.”

„Jawel, ik geloof u ook wel, mijn vriend! Maar u bent toch, evenals ik, een mensch; en we lezen in den Bijbel: „God is waarachtig, en ieder mensch leugenachtig.” (Rom. 3 : 4.) U zoudt mij dus kunnen misleiden en bedriegen. Dit nu behoeven we echter van God niet te vreezen. God kan ons niet en zal ons niet bedriegen. God kunnen wij onvoorwaardelijk gelooven. En Hij wil ons van den weg, die naar het eeuwig verderf leidt, afvoeren, om onze voeten te richten op den weg, die ons naar den hemel voert. De Heere Jezus is de weg, de waarheid en het leven. Hij is door God, den Vader, in deze wereld gezonden, om dwalenden en verlorenen te zoeken; om zondaren zalig te maken. De Heere Jezus heeft daartoe voor ons, die het oordeel Gods verdiend hadden, op het kruis van Golgotha het oordeel des doods ondergaan. Welk een liefde van God, dat Hij Zijn eeniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk — u en ik en iedereen — die in dien Zoon gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe!”

Zoo met mijn geleider pratende, bemerkte ik, dat wij dicht aan den dijk kwamen. Toen wij er bovenop waren, zei mijn geleider: „Zie zoo, mijnheer! nu hebt u het gevaar achter u, en Br. vóór u. U volgt nu maar den dijk, die brengt u tot de haven, en verder zult u wel alleen den weg naar uw tehuis kunnen vinden!”

Na hem mijn hartelijken dank betuigd te hebben voor zijn vriendelijkheid en voor zijn veilig geleide, reikte ik hem nog een boekje toe met de woorden: „Hierin kunt u meer vernemen over Gods liefde en over den weg, die ten hemel leidt.”

„Dank u wel! Ik wensch u verder een goede reis.”

„God zegene u!” was mijn woord van afscheid.

Op zulk een liefdevolle wijze bewaarde God mij dien avond — en gaf mij tevens gelegenheid, de blijde boodschap te verkondigen.

Toen ik op den dijk alleen stond, bleef ik nog even stilstaan om mijn God te danken voor Zijn genadige bewaring, en van Hem te bidden, dat Hij toch dezen man, dien Hij als middel had willen gebruiken tot mijn bescherming, op den weg des levens mocht brengen.

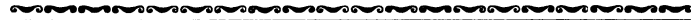
Na een half uur mocht ik aan de tafel aanzitten van den broeder, die mij herbergde, en wij dankten gezamenlijk Hem, die ook nu weer zoo kennelijk had bevestigd Zijn zekere en heerlijke belofte: „Ik zal u niet begeben en u niet verlaten.” (Hebr. 13 : 5.)

II. „Alles in Christus.”

Chrisje was dienstbode bij dokter V. te Z. — Dit meisje was verloofd met een jongen broeder uit de plaats mijner inwoning. Bij mijn colporteeren te Z. maakte ik op zekeren Zondag kennis met haar ten huize van een der broeders, bij wien ik een bezoek bracht. Het werd mij spoedig duidelijk, dat Chrisje een geloovig meisje was, dat met vrijmoedigheid van haar Heiland durfde getuigen. Hiermee bedoel ik niet, dat zij alleen maar vrijmoedig beleed het eigendom van den Heere Jezus te zijn, te midden van andere geloovigen; neen, ook buiten den kring van Gods kinderen gevoelde zij haar verantwoordelijkheid tegenover haar Meester, om „de deugden te verkondigen van Hem, die ons uit de duisternis heeft geroepen tot Zijn wonderbaar licht.” (1 Petr. 2 : 9.)

Over een en ander met haar sprekende, vertelde zij mij, dat haar mijnheer den laatsten tijd veel belangstelling toonde in de eeuwige dingen. Hij las veel in Gods Woord en onderzocht het ernstig. Laatst had hij zich er over uitgelaten, dat hij, Protestant zijnde, Rooms-katholiek wilde worden. Hij vond in zijn kerk zoo weinig ernst, geen bevrediging voor zijn zieleleven, en meende dit nu bij Rome te zullen vinden. „Veel spreek ik nu met dokter,” zeide Chrisje, „want dokter begint er zelf telkens met mij over. Ik tracht er hem dan toe te bewegen, dat hij toch moge ophouden, aan verschil van „godsdiensten” te denken, maar er toe moge komen, eenvoudig de toevlucht te nemen, als een

verloren zondaar, tot den Heere Jezus. Dokter neemt mij dit gelukkig niet kwalijk," vervolgde Chrisje, „neen, hij is dan meestal een oogenblik stil, en zegt gewoonlijk: „Chrisje, jij bent gelukkig; ik wou, dat ik ook alles kon loslaten, en dat er een eind kwam aan de onrust en den strijd in mijn gemoed. Ik zoek naar vrede." Dan geef ik dokter wat te lezen, bijvoorbeeld een nummer van „De blijde boodschap," of ook wel van den „Bode des heils in Christus," en soortgelijke geschriften. En ze worden allen door dokter met belangstelling gelezen."

Toen Chrisje mij dit alles vertelde, kwam dadelijk de gedachte in mij op, dezen zoekende te hulp te komen, en hem den weg te wijzen, waarop hij rust en vrede vinden kon.

Den volgenden morgen belde ik daarom aan het huis van dokter V. aan. Chrisje deed mij open. Toen ik haar echter verzocht, mij bij den dokter aan te dienen, zette zij een bedenkelijk gezicht.

„Is de dokter soms niet thuis, of niet te spreken?" vroeg ik.

„Neen, dat is het niet; dokter is wel thuis, maar . . . maar komt u in de keuken, dan zal ik u de reden van mijn aarzeling zeggen."

In de keuken deelde Chrisje mee, dat zij mij niet durfde aandienen. „Zie," zeide zij, „als dokter u vraagt, hoe u bekend bent met zijn strijd en moeilijkheden, dan zoudt u moeten zeggen, dat u dit van mij vernomen hebt. En dit zou dokter mij zeer zeker kwalijk nemen. Hij zou niet willen, dat ik buiten zijn huis over hem sprak. Begrijpt u nu mijn bezwaar?"

„Eerlijk gezegd heb ik daaraan niet gedacht,” antwoordde ik. „Maar ik moet u volkomen gelijk geven, hoewel het mij erg spijt. Ik zou toch zoo gaarne met den dokter over den weg des heils spreken!”

We spraken nu nog wat met elkaar, en onderwijl kreeg ik de gedachte, Chrisje iets voor te stellen. Ik haalde twee kleine geschriften uit mijn boekentasch, en vroeg haar, of zij die niet zóó op het schrijfbureau van den dokter wilde leggen, dat deze, als hij vóór zijn bureau plaats nam, ze dadelijk moest zien.

„O, ja wel,” antwoordde Chrisje. „Dat wil ik zeker doen, want zooals ik u gisteren zeide, leest dokter wel eens meer boekjes van mij.”

Ik gaf haar nu een exemplaar van „Alles in Christus” en „Voor u is niets te doen overgebleven,” met de bede in het hart, dat God in Zijn genade de lezing ervan mocht zegenen.

Na mijn vertrek voldeed Chrisje aan haar belofte.

Niet lang daarna ging de dokter zijn kamer in, en zijn oog werd dadelijk de twee geschriften gewaar.

„Hoe komen die boekjes hier, en wie zou ze hier gelegd hebben,” sprak hij half luid tot zichzelf.

„Chrisje!” riep hij daarna luide.

„Ja, mijnheer, wat blijft u?” antwoordde Chrisje, die dichtbij in de gang bezig was met haar werk.

„Chrisje, weet jij iets van deze boekjes af?”

„Ja mijnheer, er is hier een colporteur geweest, een kennis van mij; en hij vroeg mij, of ik die boekjes ook op uw bureau wilde leggen. Zij zijn voor u; de colporteur geeft ze u cadeau.”

„Waar is die man?”

„Hij is niet meer in de stad, mijnheer! Hij ging naar A., maar hoopt over veertien dagen weer terug te komen.”

„Jammer, jammer, dat die man weggegaan is. Waarom heb je mij niet geroepen? Voor zulk soort menschen ben ik altijd te spreken.”

Chrisje verzweg waarom zij mij niet had durven aandienen, doch beloofde den dokter, mij over veertien dagen te vragen, mijn bezoek te herhalen.

Na twee weken belde ik dan ook weer aan, en Chrisje diende mij bij den dokter aan.

„Kom binnen, mijnheer R.!” was de vriendelijke uitnodiging, terwijl de kamerdeur wijd geopend werd. „Gaat u zitten!”

Toen ik had plaats genomen, vervolgde de dokter: „Mijnheer R.! laat ik u allereerst mijn dank betuigen voor die twee boekjes van u. En als ik u daarvoor dankzeg, is het niet om de geldelijke waarde er van, want ik heb op den omslag gezien, dat ze samen maar eenige dubbeltjes kosten. Maar de *inhoud* van die beide werkjes doet mij u zoo hartelijk dankzeggen. Want waarlijk, die is voor mij onbetaalbaar. Ge moet namelijk weten, mijnheer R., dat ik met mijn ééne been reeds in de Roomsch-katholieke Kerk stond. Maar nadat ik deze werkjes gelezen had, heb ik dat eene been teruggetrokken. God heeft mij duidelijk laten zien, dat ik niet Roomsch moest worden.”

„Welzoo, dokter! dit doet mij groot genoeg,” zeide ik. „Maar neemt u mij niet kwalijk: dit is slechts negatief. Ik ben nieuwsgierig naar het positieve. Want

---

voor de eeuwigheid en voor den vrede des harten kan niet-Roomsch-worden en Protestant-blijven niets baten.”

„Ik stem u dit dadelijk toe, mijnheer R. En ik wil u dan ook nog meer vertellen. Eerst heb ik dit kleine werkje „Voor u is niets te doen overgebleven” gelezen, en de inhoud ervan deed mij goed. Het ontwikkelt zoo eenvoudig de waarheid van het volbrachte werk van Christus, en toont zoo duidelijk aan, dat voor zondaars niets te doen is overgebleven. Toen nam ik het boekje „Alles in Christus” ter hand. Maar na een paar bladzijden gelezen te hebben, wierp ik het tegen den grond met de woorden: „Dat is mij te Calvinistisch!” Eenige oogenblikken later dacht ik: „Kom, laat ik het verder lezen.” Ik raapte het op, maar na weer wat verder gelezen te hebben, wierp ik het andermaal van mij als te Calvinistisch. En toch — ik m o e s t het lezen, want in mijn binnenste sprak een stem: „Alles in Christus!” — En o, mijnheer R.! welk een strijd hier in deze kamer gestreden is, welk een worsteling er plaats gevonden heeft tusschen den Geest van God en mij, tegenstander, dat kan ik u in woorden niet weergeven! „Alles in Christus.” Ik zag het klaar vóór mij. Maar . . . als dan alles in Christus is, dan blijft er van dokter V. ook niets, totaal niets over! Eer ik echter zoover was, mij als een verlorene, van mijzelf niets bezittende, en niets-zijnde, in de armen van Christus te werpen en mij in Hem te verliezen, is er heel wat strijd gestreden! Doch de Geest des Heeren heeft ook mij overmocht. En dank zij Gods genade ben ik nu gelukkig, daar ik in Christus alles heb gevonden, waartoe ik in

---

mijzelf onbekwaam was. O, ik kan God niet genoeg danken, dat Hij mij de oogen dáárvóór heeft willen openen, dat niets van mij, maar alles in Christus is! Gods gerechtigheid is bevredigd geworden door Christus, en de naam des Vaders is door Hem volkomen verheerlijkt!"

Getroffen en verblijd door deze mededeelingen, stelde ik voor, dat wij samen onze knieën zouden buigen, om God te danken, die op zoo wonderbare wijze Zijn zegen had willen doen rusten op het lezen dezer twee kleine geschriften.

Wij waren er beide vol van. En uit de volheid van ons hart dankten en prezen wij God.

Er was blijdschap in den hemel over de behoudenis van dezen verloren zondaar; en er was blijdschap in onze harten over de genade en ontfermingen Gods, ons bewezen.

Chrisje werd er mee in kennis gesteld, en ook zij verheugde zich in het heil, dat haar mijnheer deelachtig geworden was. Zij zag er de verhooring harer gebeden in.

Kort daarop is zij getrouwd, en kwam toen te A. wonen. Maar nog geen vol jaar getrouwd, is zij, tengevolge eener longontsteking, in Jezus ontslapen. Dit is nu meer dan dertig jaren geleden. Vóór haar heengaan gaf zij een blijmoedig getuigenis van hetgeen zij door genade in Christus had gevonden.

Dokter V. heb ik een-en-andermaal nog bezocht, en menig gelukkig en gezegend gesprek met hem gehad. Doch door anderen werd hij in velerlei werkzaamheden

---

op Christelijk gebied betrokken, waarin hij veel teleurstelling en veel onaangenaams ondervond, hetgeen hem niet alleen schade berokkende op finantiëel gebied, maar ook den groei en den wasdom van zijn geestelijk leven belemmerde. Nochtans verloor hij niet zijn geluk in Christus.

Ruim een jaar geleden is ook hij in Jezus ontslapen. Den laatsten tijd zijns levens zocht hij bevrediging zijner ziel in een geheel alleen zijn, om het Woord van God te onderzoeken. „Ik word door hen, die mij omringen, niet begrepen,” zeide hij tot iemand, die hem bezocht, „maar dit Woord verstaat mij, en ik mag er ook een en ander van verstaan.”

Nu, uit het lichaam uitwonende, woont hij in bij den Heere, en geniet ongestoord, tot in eeuwigheid,

alles in Christus.

III. In een pastorie.

Wanneer men zoo van huis tot huis gaat, al colporteurende, komt men bij allerlei soort van menschen, en krijgt een elk van allerlei stand en godsdienst zijn beurt. Zoo belde ik ook te Br. aan de pastorie aan. Het was wel met een zekere bevreesdheid, dat ik de bel overhaalde, daar ik wist, dat deze predikant een man van de moderne richting was. Zou ik binnengelaten worden?

De dienstbode deed open, en ik verzocht haar, mij als colporteur bij den dominé aan te dienen.

Zij kwam terug met de boodschap: „Komt u maar binnen; dominé zal direkt bij u komen.”

Na een paar minuten opende deze de deur van de huiskamer, en noodigde mij binnen te komen, terwijl hij mij de hand toestak met de vraag: „Hoe gaat het u?”

Ik groette beleefd, en nam plaats. Dadelijk werd mij een sigaar aangeboden, en terwijl de predikant aan zijn vrouw vroeg, of zij de koffie al gereed had, zei hij daarop tot mij: „Niet waar? u drinkt toch wel koffie?”

„O, asjeblijft, dominé!” antwoordde ik.

Wat een vriendelijke man, wat een aangename voor-komendheid, dacht ik. Maar het bracht mij tegelijk in verlegenheid, hoe hier te beginnen.

Nu had ik in de linkerhand eenige kleine Evangelische geschriften. En ik meende niet beter te kunnen doen, dan deze aan den predikant te geven.

„Die werkjes zien er goed uit,” zeide hij, ze door-bladerend; „maar ge moet die niet verspreiden, want ge moet den menschen geen dogma geven.”

„Dogma, dominé? Deze boekjes bevatten geen kwes-ties van leerverschil, maar alleen het zuivere Evangelie. En u weet het wel: Evangelie beteekent blijde bood-schap. Deze werkjes bevatten wat voor ieder mensch noodig en goed is.”

„Ja, mijn vriend! ik merk het wel aan u, gij zijt orthodox! Nu, ik ben modern!”

„Orthodox, dominé, in den zin, dien u er aan geeft, ben ik niet.”

„O, niet? Wat gelooft u dan?”

„Ik mag door Gods genade gelooven in den Heere Jezus Christus, Gods Zoon, die voor mij aan het kruis

---

is gestorven, begraven, uit de dooden opgestaan, ten hemel gevaren, en die zal wederkomen. Ik geloof ook in den Bijbel als Gods Woord.”

„Ja, ziet u, en daar geloof ik zoo weinig van! U zegt te gelooven in den Bijbel; u houdt dat boek voor Gods Woord; en ziet u, ik geloof daar zoo wat niets van, want ik acht den Bijbel een boek vol tegenstrijdigheden.”

„Dominé, gisteren was ik hier in de buurt bij een broodbakker, en deze gaf mij hetzelfde te hooren. Ik vroeg hem toen, of hij mij ook wel een van die vele tegenstrijdigheden wilde noemen; doch zijn antwoord was: „Ik ben geen man van het vak, ik ben bakker, en heb daarvoor geen tijd.” Maar nu ben ik bij u, een predikant, dus een „man van het vak.” En nu zult u toch wel zoo vriendelijk willen wezen, mij één of meer van die tegenstrijdigheden te willen opnoemen?”

„Wilt u dit? En hebt u er den tijd voor?”

„Gaarne, dominé. Al zou de geheele dag er mee gemoeid zijn. Dit onderwerp is zóó ernstig en belangrijk, dat daarvoor, om zoo te zeggen alles moet wijken.”

„Nu, dan zullen we maar beginnen met het begin. Genesis 1 en 2 spreken elkaar finaal tegen. In Genesis 1 : 27 lezen we: „En God schiep den mensch naar Zijn beeld, naar het beeld van God schiep Hij hem; man en vrouw schiep Hij ze.” En in Genesis 2 : 22 lezen we: „En de Heere God bouwde de ribbe, die Hij van Adam genomen had, tot een vrouw, en Hij bracht haar tot Adam.” Welk een tegenspraak! Als dit nu Gods Woord moet heeten, — en God is immers volmaakt? — dan

---

weet ik het niet! Neen maar, ik zou als mensch dit beter hebben geschreven!”

„Maar, dominé, hier is toch in 't geheel geen tegenpraak. Het is juist Goddelijke overeenstemming! Mag ik u een vraag doen?”

„Ja zeker, vraag maar gerust.”

„Nu, dan vraag ik u: Zijt gij *de* mensch? Neen, niet waar? Gij zijt *een* mensch, evenals ook uw vrouw *een* mensch is. Maar *gij beiden*, man en vrouw, zijt *de* mensch. Toen nu God Adam geschapen had, was Eva er ook reeds, hoewel voor Adams oog verborgen. Daar ginds staat een linnenkast; maar hoeveel en welke soorten linnen daarin geborgen zijn, kan ik niet zien. Uw vrouw weet dit echter zeer goed; en wanneer zij er iets uit noodig heeft, opent zij de kast. Welnu, op gelijke wijze deed God ook ten opzichte van Adam. In Adam schiep Hij *den mensch*; dus ook Eva in hem. En later nam Hij Eva uit Adam en gaf Hij Adam de vrouw, die hij aan zijn zijde noodig had. Weet u, wat we in Efeze 5 : 31, 32 lezen?”

„Ja, dit kan ik zoo uit mijn hoofd niet zeggen.”

„Wel, nadat Paulus aan den gehuwden man en de gehuwde vrouw de wederzijdsche verplichting en roeping meegedeeld heeft, zegt hij ten slotte: „Daarom zal een mensch zijn vader en zijn moeder verlaten, en zijn vrouw aanhangen, en die twee zullen tot één vleesch zijn. Deze verborgenheid is groot, maar ik zeg dit op Christus en op de Gemeente.” Bij alles wat God in de vorige be-deelingen gedaan en gesproken heeft, heeft Hij den Persoon van Christus vóór Zich gezien. En hier hebben

---

wij in Adam en Eva een beeld van Christus en de Gemeente.”

„Ja, als ge 't zóó verklaart, dan hebt ge gelijk.”

„Neem me niet kwalijk, dominé, *ik* heb geen gelijk, maar *Gods Woord* heeft gelijk. U moet 't mij ten goede houden, maar u zijt, wat de Schrift noemt: een natuurlijk mensch. En „de natuurlijke mensch neemt niet aan hetgeen van den Geest Gods is, want het is hem dwaasheid; en hij kan het niet verstaan, omdat het geestelijk onderscheiden wordt.” — Maar mag ik vragen, of u soms nog een ander gedeelte hebt?”

„Ja! Maar daarmee zult ge 't niet zoo gemakkelijk klaarspelen, denk ik; dit lijkt mij althans een onmogelijkheid.”

„Mag ik die tegenstrijdigheid van u vernemen?” vroeg ik.

„Zeker wel. In Handelingen 9 : 7 staat: „En de mannen, die met hem (Saulus) reisden, stonden verbaasd, h o o r e n d e w e l d e s t e m,” enz.; en in Handelingen 22 : 9 staat juist het tegendeel: „Maar de stem desgenen, die tot mij sprak, hoorden zij niet.” — Een van tweeën kan maar waar zijn, doch beide uitspraken kunnen onmogelijk juist wezen.”

„Zijt u in het bezit van een Grieksch Nieuw-Testament, dominé?”

„Jawel.”

„Zoudt u dit dan eens willen halen?”

De predikant stond dadelijk op en kwam na eenige oogenblikken met het verlangde terug.

„Als u nu de beide teksten nauwkeurig in het

Grieksch leest, dan zult u zien, dat het Grieksche woord „hooren” in een verschillenden naamval staat. In hoofdstuk 9 : 7 staat het in den 2en, en in hoofdstuk 22 : 9 en 26 : 14 staat het in den 4en naamval. In hoofdstuk 9 : 7 wil het zeggen, dat de mannen wel de stem hoorden als geluid, maar niet verstonden, wat de Heere Jezus tot Saul sprak, daar die woorden hen niet golden. In Johannes 12 : 29 hebben wij hetzelfde: „De schare dan, die daar stond, en dit hoorde.” Hier werd ook gehoord, maar niet verstaan, daar de een meende, dat er een donderslag geschied was, en een ander, dat een engel gesproken had.”

„Ja, ja!” zei de dominé. „Maar hoe weet ge dit zoo precies? Kent u Grieksch?”

„Neen, dominé, Grieksch ken ik jammer genoeg niet; maar ik ben in het bezit van een nieuwe vertaling van het Nieuwe Testament; en bij Hand. 9 : 7 hebben de vertalers een noot geschreven, waarin tot verduidelijking voor den lezer voorkomt hetgeen ik zoo even opmerkte. Ziet u maar eens na, dominé!”

De predikant nam het hem overhandigde Nieuw-Testament aan, en sloeg het bij Hand. 9 op.

„Dat is mooi!” riep hij toen uit. „Kan ik zoo’n exemplaar van u koopen? Zulke noten moesten de Staten-Vertalers er ook bij gegeven hebben.”

„Dominé, in de 17e eeuw, toen de Staten lieten vertalen, aanvaardde een elk den Bijbel als Gods Woord, en heeft men niet kunnen rekenen met de woordenzifters van onzen tijd!”

„Dank je wel voor je compliment!”

„Zoo bedoel ik het niet, dominé! Ik wil u persoonlijk

---

niet beleedigen. — Maar wat voor een exemplaar wilt u hebben? In linnen gebonden of gebrocheerd?"

„Geef mij een gebonden.”

„Ja, dominé, nu de tasch opengaat, komt de dogma! Zie eens, dit is een voor u geknipt werk: „Vier voorlezingen tegen de moderne theologie.””

„Wat kost dat boekje?"

„Vijftig cents, dominé!"

„Nu, dit wil ik ook houden.”

„En hier hebt u iets over de Balkangeschillen, dominé! „De Oostersche kwestie” heet dit werkje, dat veel licht geeft over de profetie van Daniël.”

„Zoo, zoo, heeft Daniël daar ook al van geweten!"

„Ja zeker, dominé! en wel door den Geest van God.”

„Nu, laat ik dit dan ook maar nemen.”

Na mij alles betaald te hebben, vroeg hij mij opeens: „Wat denkt u van den hemel, mijnheer?"

„Geheel zooals de Bijbel er ons over spreekt.”

„U denkt dus, dat onder hemel en hel werkelijke plaatsen verstaan moeten worden?"

„Ja zeker, dominé!"

„Nu, ik kan u dan zeggen, dat ik het in 't geheel niet met u eens ben. Hemel en hel zijn eenvoudig gelukkige of onaangename gewaarwordingen, naarmate wij hier op aarde ons geopenbaard hebben. Toen mijn dienstbode u aandiende, wilde ik u eerst niet binnenlaten. Maar dadelijk dacht ik: „Wel binnenlaten, want anders heb ik den geheelen dag, en later misschien ook nog, een onplezierige, onaangename beschuldiging van niet te hebben gedaan wat welvoeglijk is.” En toen u daareven mij het woord woordenzifters hebt toege-

---

voegd, gevoelde ik, dat ik van binnen boos werd, maar ik dacht: „Niet boos worden, want die het mij zegt, meent het oprecht.” En nu ben ik blij u gesproken te hebben zonder mij te hebben opgewonden. Dit geeft mij een aangenaam gevoel.”

„En denkt u nu, dominé, dat het zóó zal zijn met ons na den dood? Laat ik u zeggen, dat u, en niemand, dan in zulk een gelukzaligen toestand komt; want het goede, dat wij doen, en dat naar onze schatting „goed” wordt genoemd, kan immers niet opwegen tegen het vele kwaad, dat wij doen en gedaan hebben. Als het dus zóó zou zijn, zou het hiernamaals voor alle menschen beslist rampzalig wezen. En hebt u er nu geen erg in, dominé! dat u bezig zijt uzelf te rechtvaardigen? Maar weet u wat God zegt? „Hem nu, die werkt, wordt het loon niet toegerekend naar genade, maar naar schuld. Doch hem, die niet werkt, maar gelooft in Hem, die den goddelooze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot gerechtigheid.” En nu komen we weer tot het begin van ons gesprek, namelijk, dat het Evangelie voor allen is, want God zegt óók: „Allen hebben gezondigd, en allen derven de heerlijkheid Gods, en allen worden om niet gerechtvaardigd door Zijn genade, door de verlossing, die in Christus is, dien God gesteld heeft tot een genadetroon, door het geloof in Zijn bloed.”

„Ja, mijn vriend! we zouden nog lang en veel over deze dingen kunnen spreken. Dit merk ik wel aan u, dat u een geloovige zijt en ook in uw geloof gelukkig”

En met deze woorden stond hij op.

„Dominé,” zei ik, „ik dank u wel voor uw vriendelijke ontvangst, en wil voor u en uw familie wenschen, dat gij allen den Heere Jezus leert kennen als uw Heiland, Hem, die de ééne Middelaar is tusschen God en menschen; de eenige Naam, onder den hemel den menschen gegeven, waardoor wij behouden kunnen worden.”

„Dank je wel, mijn vriend! Ge meent het goed. Kon *ik* het maar gelooven. Nu, ik wensch u verder alles goeds toe.”

En zoo verliet ik dezen predikant, God biddende, dat Hij zoowel het gesprokene als de achtergelaten geschriften in Zijn genade mocht zegenen voor hem en zijn gezin.

IV. In den trein.

In den namiddag van een prachtigen, tamelijk warmen voorjaarsdag, betrad ik het perron van het station L., en ontdekte, dat het in deze stad der Friezen vee-markt was. Wat al reizigers! En hoeveel veehandelaars! In bonte mengeling, onder veel en luid over en weer spreken, krioelde alles op het perron dooreen. Vreezende, dat ik moeilijk een goed plaatsje zou bekomen, vroeg ik den conducteur, of hij mij een leege coupé wilde geven, zoodat ik wat vrij zou kunnen zitten. De conducteur was mij dadelijk behulpzaam, doch zeide er bij: „Ik heb veel passagiers, mijnheer! het is dus niet zeker, dat ik u alleen kan laten. Doch stapt

---

u maar in. We zullen zien, wat we kunnen doen.”

En zie, ik zat nog nauwelijks, of er kwamen twee mannen, in blauwe kielen gehuld, en elk voorzien van een stevigen stok, op mijn coupé aan. Eén opende het portier en beiden namen plaats. Het waren twee zonen van Jakob. Later bleek, dat een van beiden hoogstwaarschijnlijk een „zoon Abrahams” was.

Zonder op mij te letten, legde een hunner zich in zijn volle lengte op de bank tegenover mij neder, terwijl de ander uit het portierraampje ging hangen, om dezen of genen te groeten. Toen de trein reeds een paar minuten in beweging was, trok ik den laatstgenoemden aan zijn kiel, en verzocht hem, mij ook wat licht en lucht te gunnen. Hij voldeed dadelijk aan dit verzoek en ging tegenover mij zitten.

We konden nu elkaar goed in de oogen zien.

„Was het een goede markt vandaag?” vroeg ik hem.

„Ja, mijnheer! een „levende” markt. Er was wel wat te verdienen.”

„Hoe lang denkt ge hier nog te blijven?” vroeg ik hem nu.

„Tot Meppel, mijnheer!” was zijn antwoord.

„Zoo, reist u naar Meppel? Maar dit was niet de bedoeling van mijn vraag. Als ik mij niet vergis, zijt u een Jood. Nu, dáárom deed ik u de vraag: „Hoe lang denkt u hier nog te blijven?””

„Waar wil mijnheer mij dan heen hebben?”

„Dat moet u toch wel duidelijk zijn! Naar Palestina, het land uwer vaderen. Dit land is toch in de toekomst weer de bestemming der Joden.”

„Mijnheer! ik ben evenals u een Nederlander, en uw

Koningin is ook de mijne; het is hier een goed land. Waarom zou ik dan hier weg gaan? Waar u mij naar toe wilt hebben, is een vuil land. Neen hoor, ik blijf hier!"

„Maar er zijn toch vele Joden, die er werk van maken om naar Palestina te gaan. U kent toch de Sionisten?"

„Sionisten? Sionisten? Wat zijn dat voor beesten? Ik heb meer verstand van Hollandsche koeien!"

„Kom, kom. Ge zult dit wel weten! Ge hebt toch wel eens onder je volk over Sionisten hooren spreken?"

„Neen, heusch niet, mijnheer! Ik geef je de verzekering, dat ik het niet weet."

En zich tot zijn op de bank liggenden kameraad wendende riep hij: „Levi, Levi! weet jij wat Sionisten zijn? Deze mijnheer spreekt tot mij over Sionisten. Wat zijn dat, Levi?"

Levi richtte zich nu op, wreef zich wat in de oogen, alsof hij geslapen had, en mij aanziende zeide hij: „Ja, mijnheer! ik weet ervan. Mijn kinderen vroegen mij eenigen tijd geleden, of zij met een busje bij hun kennissen 's wekelijks vijf cent, een dubbeltje of een kwartje mochten inzamelen voor de Sionisten. Ik heb gezegd: gaat je gang; het kan geen kwaad, maar het kan ook geen goed."

„Hoe bedoelt u dit?"

„Wel, dat zal ik u zeggen, mijnheer! Het werk van de Sionisten beschouw ik als menschenwerk. Zij werken om geld bijeen te krijgen; zij beschouwen het als een gewoon nationaal werk; en onder hen zijn velen,

---

die in 't geheel niet denken aan de beloften Gods, ja die misschien totaal ongeloovig zijn. En daarom, kwaad kan het niet; maar goed kan het ook niet.”

Ik zag hem aan, en zeide: „Is 't u niet bekend, dat de profeet Ezechiël een vallei vol doodsbeenderen te zien kreeg, en dat hij zegt: de beenderen waren zeer dor? Het kan toch zijn, dat God dit door de Sionisten aangevangen werk gebruiken wil om Zijn voornemen uit te voeren? Al denken de Sionisten niet aan God, al rekenen zij niet met Hem, daarom kan God Zich toch wel van hen willen bedienen.”

„'t Is mogelijk, mijnheer! Maar ik zeg: als het Gods tijd is, dan gaat Israël naar zijn land. En dan is het niet, zoals hij daar straks tot u zeide — want ik sliep niet; ik heb alles gehoord —: „Nederland is een goed land, en Palestina is een vuil land,” maar dan zullen we naar dat land moeten, aangedreven door een onzichtbare macht, net zoals wij voorheen uit Egypte zijn uitgedreven. Ha, toen zijn wij door Gods hand uitgeleid, en door de Roode Zee droogvoets doorgegaan! Dat was een wonder Gods, mijnheer. Een *groot* wonder. Wel het grootste wonder, dat ooit geschiedde. Of gelooft mijnheer dit niet?”

„Ja, zeker geloof ik met u, dat de Israëlieten droogvoets door de Roode Zee zijn gegaan. Maar u hebt daar telkens gesproken van „wij” en „ons.” U waart er toen toch niet bij!”

„Ja, mijnheer moet mij goed begrijpen; ik bedoel met „wij” en „ons,” dat wij in onze vaders er doorgegaan zijn.”

„Nu, dit doorgaan door de Roode Zee was een scha-

---

duw van het allergrootste wonder, dat op aarde heeft plaats gehad. Geloofst ge dit?"

„Wat bedoelt mijnheer?"

„Wel, stel de Roode Zee eens in uw gedachte vóór u, en de twaalf stammen Israëls als een rechte lijn in 't midden der gekliefde wateren; wat krijgt ge dan te zien?"

„Ha, mijnheer wil mij naar het kruis hebben!"

„Mijn vriend, niet *ik*, maar *God* wil u naar het kruis hebben! Het Evangelie des kruises is Gods kracht tot behoudenis voor een iegelijk, die gelooft, eerst voor den Jood, en ook voor den Griek."

„Mijnheer moet nu maar zwijgen."

Ik zag, dat de man bewogen was. Hij kon niet verbergen, dat een traan aan zijn oog ontviel.

Zwijgend zaten wij eenige minuten tegenover elkander. In stilte bad ik God, dat deze Jood toch ook Zijn liefde en genade in Christus mocht leeren zien en deelachtig worden.

„Mijnheer!" zei hij even later.

„Ik dacht, dat ik zwijgen moest," merkte ik op.

„Mijnheer!" vervolgde hij, „zal ik u eens wat zeggen? U zijt wedergeboren. U gelooft met uw hart. Maar ik geloof met mijn hoofd. Dat is het groote verschil tus-schen ons!"

„Dat ik wedergeboren ben, is door Gods genade waar. En dat ik met mijn hart geloof, daar dank ik God óók voor. Maar dat u met uw hoofd gelooft, dàt kan niet waar zijn!"

„Ja, mijnheer! 't is toch zoo."

„Kent u den Bijbel?"

„Mijnheer, daarin lees ik veel, en ik geloof alles wat daarin staat; maar, zooals ik u zeg, met mijn hoofd.”

„Wil ik u dan eens wat uit den Bijbel voorlezen? Hier, zie wat er in Romeinen 10 : 10 staat. „Want met het hart gelooft men tot gerechtigheid, en met den mond belijdt men tot behoudenis.” En in het vers, dat aan deze woorden voorafgaat, lezen we: „Indien gij met uwen mond Jezus als Heer zult belijden, en met uw hart zult gelooven, dat God hem uit de dooden heeft opgewekt, gij zult behouden worden.” Gelooft u dit?”

„Mijnheer, laat ik u zeggen, dat ik geloof, dat *uw* Jezus, onze Messias, de Koning der Joden is. Ik geloof dit alles, maar . . . maar . . .”

„Maar, maar,” zegt u; „wat wilt u hiermee zeggen?”

„Wel, mijnheer, ik zeg u dit alles nu zoo hier in den trein. Maar hebt u wel gezien, wat Sam telkens doet? Hij luistert en zegt niets, maar hij spuwt. Hierdoor verraadt hij zijn afkeer en vijandschap tegen den Christus. En hij behoort nog niet eens tot mijn familie. Als ik aan mijn vrouw en kinderen en anderen mijner familie beled wat ik u zei, dan zou ik geen leven meer hebben! Het is voor u, die geen Jood zijt, niet zoo zwaar. U worden geen vervloekingen gedaan, als ge Jezus belijdt. Maar wij! Zie, dáárom zeg ik „maar, maar . . .” Begrijpt u me nu?”

„Ik gevoel met u mee, lieve vriend! Maar weet ge wat we lezen in Openbaring 21 : 8? „Maar den vreesachtigen!” Hoor naar dit Goddelijk „maar!” En dan volgen er nog zeven andere groote openbaringen van zonde en goddeloosheid. „En ongeloovigen, en gruweldaders, en moordenaars, en hoer-

---

eerders, en tovenaars, en afgodendienaars, en allen leugenaars." En van die allen wordt gezegd: „Hun deel is in den poel, die met vuur en zwavel brandt, hetwelk is de tweede dood." En merk op, dat de vreesachtigen door God hier het eerst genoemd worden. Er worden die menschen mee bedoeld, die uit vrees voor smaadheid niet in Jezus durven gelooven. Offer toch aan de vrees voor uw familie niet den vrede en het geluk uws harten op! Ons leven mag misschien tot tachtig of negentig jaren hoogstens duren, en in die jaren kan ons veel strijd en moeilijks bejegenen, maar dit is slechts een oogenblik vergeleken met de eeuwigheid. En in den strijd laat de Heiland ons niet alleen staan! Hij is de Sterke God, de Goede Herder, de Overste Leidsman en Voleinder des geloofs. Hij schenkt ons voor en in alles genade. Vrees dan niet, maar geloof alleenlijk! Verlaat u op Hem, die aan het kruis ook voor u, zoo goed als voor mij, Zijn leven gaf, om ook u van de macht des doods te bevrijden en het eeuwige leven te schenken!"

„Mijnheer moet maar veel voor Levi bidden, als hij wil," was zijn antwoord. En het was tevens zijn afscheidswoord. We waren namelijk aan het station Z. gekomen, waar onze wegen scheidden.

Maar de handdruk van hem was zoo stevig, als geen broeder in Christus mij steviger had kunnen geven.

Ik dacht aan wat wij lezen in Joh. 12 : 42: „Nochtans geloofden ook zelfs velen uit de oversten in Hem; maar om der farizeën wil beleden zij Hem niet, opdat zij niet uit de synagoge zouden gebannen worden."

V. „Stakker” — „stumper” — „wurm.”

Als men zoo van huis tot huis gaat, wordt men vaak onheusch bejegend, soms zelfs met woorden ontvangen, die op scheldwoorden gelijken of althans minder vriendelijk en minder aangenaam zijn om aan te hooren.

Zoo klopte ik in eens in Gaasterland aan de deur van een woning van een boeren-arbeider. Een betrekkelijk jonge vrouw deed mij open en vroeg mij wat ik wenschte.

„Wel, vrouw! ik zou u graag een of ander boek verkoopen.”

„Zoo, stakker! kom er dan maar in.”

En toen ik den drempel overschreden had, was ik dadelijk in het huisvertrek.

De jonge vrouw bood mij een stoel aan, en zei: „Wil je een kopje koffie, stumper?”

Ik knikte toestemmend, en zoo zat ik weldra met deze vrouw, die mij zoo eigenaardig ontving, een kop koffie te drinken.

„Kunt ge daar nog al uw brood mee verdienen, wurm?” vroeg zij mij, na eenige oogenblikken stilzwijgen.

„Daar gaat het mij niet om, vrouw! Dat ik met een tasch met boeken zoo rondga, heeft ten doel, den menschen het heerlijk Evangelie te verkondigen. Als „koopman in boeken” dien ik mij aan. Maar mijn bedoeling is meer, om op zulk een wijze ingang te verkrijgen, en met de menschen een gesprek aan te knopen over de behoudenis der verloren ziel.”

„Ja, ja!” gaf zij ten antwoord. „Maar, ik heb boeken genoeg, stakker! Ik heb drie Bijbels: een grooten Staten-Bijbel; een Bijbel over de Kerkgeschiedenis, en een Bijbel over de Martelaren.”

Met dit laatste bedoelde zij de geschiedenis der martelaren. Zij meende, dat elk groot boek een Bijbel was! Ja, er is onder de zoogenaamde Christenen veel onkunde. Onkunde op elk gebied. Maar 't meest, waar het de geestelijke dingen geldt. Onkunde betreffende Gods groote liefde en genade; onkunde betreffende 's menschen verloren en zondigen toestand; onkunde schier in betrekking tot alles. En dit was nog geenszins een onverschillige of ongodsdienstige vrouw! Neen, uit haar spreken ving ik op, dat zij 's Zondags geregeld naar de kerk ging.

„De Bijbel is het Woord van God,” vervolgde ik. „Uit dit boek kunnen wij te weten komen, wie God is in Zijn geliefden Zoon voor ons, verlorene en veroordeelenswaardige zondaren; kunnen wij te weten komen, hoe de Heere Jezus aan het kruishout stierf, om u en mij met God te verzoenen.”

„Ja, stumper, de mensch is een zondaar. Dat weet ik ook wel!”

„Weet u, wat ik liever van u hoorde?”

„Neen, dat weet ik niet! Hoe zou ik dat kunnen weten, wurm?”

„Wel, ik zou zoo graag uit uw mond vernemen, dat u weet, dat *u* een zondares zijt. — Het is wel waar, wat u zegt, dat de mensch een zondaar is; maar u moet uzelf in de eerste plaats in het licht van God als een zondares leeren zien en kennen. Als u komt

---

te sterven, moet u voor God verschijnen. En als u dan zonder vergeving uwer zonden, zonder door den dood van Christus als vijandin met God verzoend te zijn, voor den heiligen en rechtvaardigen Rechter verschijnen moet, wat zal God dan met u doen?"

„Ja, stakker, zeg het maar!"

„Nee, zeg *u* het! De vraag komt tot *u*! En het antwoord weet u wel. Maar het valt u niet gemakkelijk, dit zelf te zeggen, omdat ge dan uzelf moet veroordeelen. — Maar ik wil u iets voorlezen uit Romeinen 3. In vers 9 zegt de apostel, „dat zij allen onder de zonde zijn;" en met zeven plaatsen uit het Oude Testament wordt deze waarheid bevestigd. Met deze woorden zijt u het dus volkomen eens, blijkens uw gezegde in het begin van ons gesprek, dat de mensch een zondaar is. Nu lezen we in vers 19: „... Opdat alle mond gestopt worde, en de geheele wereld verdoemelijk zij voor God." Dit is de toestand van den mensch voor God. Verdoemelijk is hij, veroordeelenswaardig. De mensch is van nature een schepsel, dat het tegenovergestelde doet van hetgeen God van hem eischt. Hij is een zondaar, een overtreder der geboden Gods, en dientengevolge onder den vloek. „Maar nu is," schrijft de apostel verder, „zonder de wet de gerechtigheid van God geopenbaard geworden, getuigenis hebbende van de wet en de profeten, namelijk de gerechtigheid van God, door het geloof in Jezus Christus, tot allen en over allen, die gelooven." Tegenover de ongerechtigheid van den mensch, van alle menschen in het algemeen, is de gerechtigheid van God geopenbaard geworden, door

---

het geloof in Jezus Christus. En deze gerechtigheid van God komt tot allen, en dus ook tot u. Zij wordt u als een mantel voorgehouden, aangeboden, opdat ge er u mee bekleeden zoudt, en uw zonden en ongerechtigheden er onder bedekt zouden worden. Zij, Gods gerechtigheid, komt tot allen, óók tot u. Maar dit baat u niets, zoo ge er geen gebruik van wilt maken. Er volgt dan ook op: „over allen, die gelooven.” Ziet u, tot u komt de gerechtigheid Gods; en zoo gij gelooft, dan komt zij over u, dan wordt u er mee omhangen en bekleed. — En hoe onuitsprekelijk rijk is Gods genade! Er volgt onmiddellijk op: „Want er is geen onderscheid; want allen hebben gezondigd, en derven (d.w.z. reiken niet tot) de heerlijkheid Gods, en worden om niet gerechtvaardigd door Zijn genade, door de verlossing, die in Christus Jezus is.” Geen onderscheid! Allen! Deze woorden betreffen dus ook u, als ge gelooft in den Heere Jezus, als ge uzelve als een des-doodsschuldige zondares aan den Heere Jezus toevertrouwt.”

„Wat bedoelt u met dit laatste?”

„Wel, vrouw! geen goed meer zoeken in uzelve; door uw werken het niet trachten te verkrijgen; van uzelve en van alles afzien, en het oog des geloofs alleen vestigen op Christus! „God heeft Christus gesteld tot een genadetroon, door het geloof in Zijn bloed,” lezen we in vers 25 van Rom. 3. Weet u wel, dat onder Israël mannen geweest zijn, die door hun bedreven kwaad wisten, dat zij ter dood veroordeeld moesten worden, en die dan de toevlucht namen tot de hoornen van het altaar in den voorhof? Nu, die man-

---

nen hoopt en genade te bekomen; maar zeker waren zij er niet van. Doch nu zegt God ons door den apostel Paulus, dat Zijn genadetroon door en in het bloed van Christus Jezus is opgericht voor een iegelijk — want er is geen onderscheid — die gelooft. Zoo u dus geen hoop, geen uitkomst, geen redding, geen behoudenis meer zoekt in iets van u, of door u, of in u, en uw blik richt, door het geloof, op den Heere Jezus, dan zijt ge er. Luister nog naar de woorden van den grooten Meester, gesproken tot Nicodémus: „En gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, alzoo moet de Zoon des menschen verhoogd worden, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.” En ook de volgende woorden van Paulus bevestigen, wat wij reeds besproken hebben: „Die geen zonde gekend heeft, dien heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden gerechtigheid Gods in Hem.””

Met open mond had de vrouw, die mij eerst voor een stakker, stumper en wurm had aangezien, naar mij geluisterd.

Opeens riep zij nu: „Ik zie het! Ik zie het! Geen verdienste van onze zijde; alles door den Heere Jezus! Onverdiende zaligheid! Hiervan heb ik wel dikwijls gezongen, maar ik had er geen begrip van, omdat ik er geen deel aan had! O mijnheer, willen we God danken voor Zijn groote genade, voor Zijn groote liefde? Hij heeft ook mij erbarming bewezen. Nu kan ik van harte zingen:

„Jezus neemt de zondaars aan,
Mij ook heeft Hij aangenomen.”

„Hoe gróót is Gods genade!”

Na samen gedankt te hebben, verliet ik vol vreugde deze gelukkig-geworden vrouw.

Aan de deur gekomen vroeg ik haar: „Denkt ge nu nog, dat ik een stakker, stumper of wurm ben?”

„O neen, mijnheer! Dit waren maar ondoordachte woorden. En ik zei ze niet om u te beledigen. Maar er komen zooveel kooplui, en sommigen brengen allerlei verkeerde dingen. Doch nu heb ik gezien, dat u Gods waarheid brengt, en ik dank God, dat Hij u gestuurd heeft!”

VI. In een R.-K.-Zusterhuis.

Te R. colporteurende, belde ik aan een Zusterhuis aan. Eerst toen de bel was overgegaan, ontdekte ik, wat voor een huis het was, waar ik had aangescheld. Maar ik dacht: „Nu, hier binnen zijn in elk geval ook menschen, die, evengoed als alle anderen, het Evangelie mogen hooren, en die evenmin zonder den Heere Jezus behouden kunnen worden.”

Een jonge zuster deed mij open.

Op mijn vraag of ik binnen mocht komen, antwoordde zij mij: „Mijnheer! hier worden geen mannen toegelaten.”

„Nu, zuster! ik ben maar één man; en mijn doel is, over den Heere Jezus te spreken; dat zal hier toch wel worden toegestaan, niet waar?”

„Wilt u even wachten? Dan zal ik het aan zuster-overste vragen.”

Na even gewacht te hebben, kwam een oude zuster, met een bril met blauwe glazen op, tot mij. Toen ik ook haar het doel van mijn aandienen meegedeeld had, zeide zij: „Volgt u mij maar.”

De voordeur ging op slot, en ik volgde de zuster-overste door een ellenlange gang, tot zij een zijdeur opende, waardoor wij op een binnenplaats kwamen. Toen wij deze dwars waren overgestoken, opende zij weer een deur, en liet mij in een vertrek, waarvan de ramen voorzien waren met matglas, en de ruimte ingenomen werd door een tafel, vier stoelen en een bijzonder groot kruisbeeld.

Na mij een stoel aangeboden te hebben, zeide zij: „Wacht u nu maar even hier; ik kom zoo terug!” En meteen draaide zij den sleutel om, en zat ik dus in een zusterhuis achter drie gesloten deuren!

Ik dacht: „Nu zit Rot in de val!” Ingesloten tusschen vier muren! Door geen der ramen kon ik iets waarnemen! Alleen drong getemperd licht door de matglazen! Ik kreeg een gevoel over mij van medelijden met de arme bewoonsters, en zocht in mijn bundeltje traktaten een exemplaar op, dat tot titel had: „De vrijgekochte gevangene.” Dit blaadje moest men hier lezen, vond ik.

De zuster-overste kwam na niet al te langen tijd terug, en zeide: „Neem u mij niet kwalijk, mijnheer, dat ik u wat lang heb laten wachten. Ik heb eenige naai- en brei-meisjes in dit huis te onderwijzen, en met haar heb ik eerst moeten eindigen. Nu ben ik echter voor u te spreken.”

„Het is mij zeer aangenaam, zuster, dat u bij uw

---

vele bezigheden, nog een gedeelte van uw tijd aan mij wilt geven.”

„Ja, waarom niet? Maar wat is nu uw bedoeling!”

„Wel, zuster! waar ik van het eene huis tot het andere ga, heb ik ook hier mij aangediend. Mijn tochten hebben ten doel, den menschen mede te deelen, dat wij door den Heere Jezus, door het geloof in Zijn Naam, zalig kunnen worden.”

„Nu, dat weten wij in dit huis wel.”

„Zoo, zuster! Mag ik u dan vragen of uzelve zalig zijt? Hebt u de vergeving uwer zonden? Weet u, dat, zoo u komt te sterven, u het eeuwige leven hebt?”

„Mijnheer, ik mag u dan zeker wel de wedervraag doen, of uzelf op deze vragen een bevestigend antwoord geven kunt?”

„Door Gods genade kan ik ja zeggen, zuster!”

„Zoo? Dan zijt ge toch wel een groote uitzondering op velen!”

„O, zuster! dank zij Gods genade zijn er velen, die, evenals ik, zoo gelukkig zijn. Maar al zou ik de eenige zijn, dan zoudt u toch de tweede kunnen worden.”

„Kan men dan tijdens dit leven reeds zeker zijn van in den hemel te zullen komen? Ik dacht, dat men daartoe goede werken moest doen, en dan wachten tot den dood, om zekerheid te krijgen van zijn zaligheid.”

„Maar zuster, u gelooft toch zeker wel den heiligen apostel Paulus? Als gezant van Jezus Christus heeft deze ons de waarheid medegedeeld.”

„Zeker, daaraan twijfel ik niet.”

„Welnu, de heilige Paulus schrijft aan de geloovigen

---

te Rome: „Hem nu, die werkt, wordt het loon niet toegerekend naar genade, maar naar schuld. Doch hem, die niet werkt, maar gelooft in Hem, die den goddelooze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot gerechtigheid.” En wat zegt ons de heilige apostel Petrus? Wel deze schrijft ons in zijn eersten brief: „Wetende, dat gij van uwen ijdel en door de vaders overgeleverden wandel niet verlost zijt door vergankelijke dingen, zilver of goud, maar door het kostbare bloed van Christus, als van een onberispelijk en onbevlekt lam, die wel vóór de grondlegging der wereld voorgelopen, maar in het laatste der tijden geopenbaard is om den wille van u, die door hem gelooft in God.” — Zuster, ziet u eens. U hebt elken dag dit groote kruisbeeld vóór u, en wordt dus telkens opnieuw bepaald bij den Heiland, die voor u en mij aan het kruis het werk der verzoening volbracht heeft. Wij worden niet verzoend of verlost door onze werken, door vasten of boetedoeningen, maar door het bloed van Christus. Door den dood van Christus, den Rechtvaardige, die voor ons, onrechtvaardigen, stierf, opdat Hij ons tot God zou brengen, is alléén behoudenis, eeuwige zaligheid.”

Zij hoorde mij met eerbiedige belangstelling aan, en moest erkennen niet zoo gelukkig te zijn.

„Zuster,” zeide ik, „u zijt niet alleen niet zoo gelukkig, maar u zijt ongelukkig. Mag ik u dit traktaat ter lezing aanbieden? „De vrijgekochte gevangene” staat er boven. Toen ik zoo even hier alleen zat, dacht ik aan u en aan de anderen in dit huis, en zei ik in mijzelf: Het is of de menschen hier in een gevangenis

---

zitten. De deuren gaan op slot en de glazen zijn van matglas, zoodat men niet eens Gods hemel aanschouwen kan."

„Dat is alles zoo ingericht, om ons te bewaren voor afleiding en verstrooiing onzer gedachten," zeide zij.

„Maar zuster, bemerkt u niet — ja, u zult dit wel meer dan eens ervaren hebben — dat de wereld en de ijdelheid niet buiten de muren en achter matglazen gehouden kunnen worden; om de eenvoudige reden, dat dit alles bij ons, in ons hart, gevonden wordt? Nu kunnen wij niet van buiten-af ons zoo afscheiden en reinhouden als noodig is; maar van binnen-uit moet de vernieuwing, de reiniging, de heiliging plaats hebben. Ons hart en ons geweten komen tot rust door het geloof in het kostbare bloed van onzen Heiland." En ik wees haar opnieuw op het groote kruisbeeld.

„De inhoud van dit traktaat," vervolgde ik, „zal het u óók duidelijk maken. Wilt u het lezen, zuster?"

„Met genoegen," zei zij. „En hebt u ook boeken te koop?"

„Ja, zuster! Nu ik van u vernam, dat u een school voor meisjes hebt, mag ik u misschien voor de kinderen eenige mooie boekjes verkoopen?" En ik bood haar een tiental nummers aan van het tijdschriftje „Voor de lieve kleinen." — „Zie eens, zuster!" hernam ik, „al deze boekjes kunt u gerust aan de meisjes laten lezen, daar zij enkel het Evangelie bevatten, en niets vóór of tegen deze of gene kerk zeggen."

Zij kocht de tien nummers van mij, en zeide mij, dat zij zelf ze eerst doorlezen wilde, alvorens ze den kinderen te geven."

„Zuster, dit kunt u gerust doen, en u zult aan 't eind moeten zeggen, dat ik u niet bedrogen heb. Wij mogen elkaar niet bedriegen; niet in geestelijk, en ook niet in stoffelijk opzicht. En zuster, . . . wij mogen ook niet onszelf bedriegen; niet voor den tijd, en nog véél minder voor de eeuwigheid!”

„Ik dank u wel, mijnheer, voor uw goede woorden; ik hoop er over na te denken.”

„En ik hoop, zuster, zoo wij op aarde elkaar niet meer ontmoeten, u in den hemel weer te zien! Ik dank u, dat u mij hebt willen ontvangen, en wensch u Gods genade in alles toe!”

Hierna gingen wij weer dezelfde gang door, en liet zij mij uit met de woorden: „Aan den anderen kant der kerk woont de pastoor.”

De pastoor was echter niet thuis. Maar ik liet twee traktaten in de hand der dienstbode, een voor „heer-oom,” en een voor haar, gedachtig aan de woorden: „Werp uw brood uit op het water, want gij zult het vinden na vele dagen.” (Pred. 11 : 1.)

VII. „Teunis.”

Even buiten het dorp Sch., in de duinen, klopte ik aan de deur van een zeer eenvoudig huisje aan. De man, die mij opendeed, was een oude visscher, gekleed in blauw duffel, met wit geschuurde klompen aan, en een hooge zijden op.

„Goeden morgen, mijnheer!” was mijn groet.

„Mijnheer?!” klonk het mij tegen, „mijnheer? noem mij maar Teunis, hoor!”

„Nu, goeden morgen Teunis,” liet ik er dadelijk op volgen.

„Goed zoo; zoo mag ik het hooren! En wat wil je nu van Teunis?”

„Wel, ik zou wel eens een gesprek met je willen hebben,” antwoordde ik.

„Een gesprek? Toch niet over den godsdienst?”

„Neen, Teunis! niet over den godsdienst.”

„Kom er dan maar in,” zeide hij.

Een niet groot, maar rein en net huisvertrek, met een brandende kachel, waarop een ijzeren potje gevuld met erwtensoep.

Het was in November.

Hij plaatste een stoel aan de eene zijde der kachel voor mij, terwijl hij aan de andere zijde ging zitten. Daarop roerde hij met den wijsvinger even in de erwtensoep, en zeide tot zichzelf: „Die is nog niet heet genoeg.”

„Ja, Teunis!” begon ik, „je ziet, ik heb een tascu bij mij; en van wat er in is, bied ik te koop aan.”

„En wat verkoop je dan?”

„Boeken, Teunis! Maar alle boeken, die ons met de Waarheid Gods meer bekend kunnen maken.”

En weer voelde hij met zijn vinger in de soep, en zei toen: „Zoo, die is nu te gebruiken. Zal ik jou ook een bord vullen? Ja, weet je, ik leef maar alleen, en doe mijn eigen potje. Ik kook voor twee dagen tegelijk, en dit is dus een restje van gisteren, en wil ik met je deelen. Lust je ook erwtensoep? Je hoeft er niet vies van te zijn, hoor!”

Aan zijn vinger denkende, dacht ik: „Waar hij niet

---

ziek van wordt, zal ik niet aan sterven,” en ik zei:
„Asjeblijft, Teunis!”

„Je wilt zeker wel een zegen er over afvragen?”
zei hij.

En met enkele woorden God dankende voor Zijn trouwe en liefdevolle Vaderzorg, bad ik tevens of God, om Jezus' wil, deze spijs, en ook ons gesprek wilde zegenen.

Onder het eten begon hij tot mij te zeggen: „Ja, jij gaat zeker ook naar „de groote” kerk?”

„Teunis! we zouden immers niet over den godsdienst spreken. En nu begin je er zelf over!”

„Ja, omdat je zei, dat je boeken over Gods Waarheid verkoopt, dacht ik dit zoo.”

„Hoor eens, Teunis! de Samaritaansche vrouw, die met een man leefde, die haar man niet was, hield er ook godsdienst op na, en begon met den Heere Jezus ook te spreken over wat nu de ware godsdienst was. Doch de Heere Jezus deelde haar mede, wat de Vader zoekt, nl. hen, die den Vader in geest en waarheid aanbidden.”

„Juist!” zei hij.

„Ja, Teunis! dit beaamt je, maar om den Vader te kunnen aanbidden, is het eerst de vraag, of je als een vijand Gods met God verzoend zijt door den dood van Jezus Christus, en dus van een kind des toorns een kind Gods zijt geworden. Zoo niet, dan is God wel je Schepper, maar niet je Vader, en dan kunt ge God ook niet als Vader aanbidden. Hoe is het in dit opzicht met je gesteld, Teunis?”

„Wel, mijn jonge vriend! dit is door Gods genade

---

al jaren lang mij ten deel gevallen. Ik ben al een oudstrijder, en jij ben nog maar een rekrute!”

Hij had gelijk, dat ik nog een rekrute was. Ik was toen 26 jaar oud, en was op mijn 20ste jaar tot vrede gekomen door het geloof in den Heere Jezus en in Zijn volbracht werk op Golgotha. Maar ik verblijdde mij, dat deze man, die zei, niets over den godsdienst te willen hooren, bleek te gelooven. Spoedig werd het mij echter duidelijk, dat hij behoorde tot hen, die leven bij bevindingen.

„Ja,” vervolgde hij, „als men langen tijd den weg des levens bewandeld heeft, kan men van ervaringen spreken! Dat kan *ik* ook. Met den apostel Paulus kan ik zeggen: „Ik kan komen tot gezichten en openbaringen des Heeren.” Jonge rekrute! laat ik je eens meedeelen, wat de Heere mij in 't jaar '70 heeft laten zien, even vóór 't uitbreken van den oorlog tusschen Duitschland en Frankrijk.”

Ik liet mijn lepel even liggen, en zag den man vol verbazing aan, nieuwsgierig wat ik zou vernemen.

„Ja, dat is nu in 't voorjaar acht jaren geleden, dat ik 's nachts zag een grooten bulhond met een ketting om den hals, waarvan het eind in den hemel was. Die hond draaide zijn oogen heen en weer, en hij deed veel moeite en jankte om van de ketting vrij te worden. Dit gezicht ontroerde mij, en ik vroeg: „Heere! wat mag dit toch zijn!” En de Heere zeide mij: „Ziet ge dezen hond? Deze is de Paus van Rome; hij ziet dàn naar Frankrijk, en dàn naar Rome. En als het Mij in Mijn vrijmachtigen wil goeddunkt, één schakel uit de ketting weg te nemen, dan hebt ge al de poppen aan

---

het dansen!" Nu, in Juni daarop brak de oorlog uit; en ik bad maar steeds tot den Heere, om ons landje te bewaren."

Ik deed moeite om niet te lachen, en dacht er over na wat ik zeggen zou, om den man zoo mogelijk van zulke inbeeldingen vrij te maken.

„Aan zoo iets heb ik geen kennis, Teunis!" zei ik na eenig stilzwijgen. „Maar mag ik u óók wat vertellen? Iets, dat voor oude en jonge geloovigen van véél belang is?"

„Jawel, als 't waar is, zeker! Vertel dan maar op!"

„Wel, ik wil er je op wijzen, wat de zalige hoop der geloovigen is. De Heere Jezus Christus zal wederkomen. Hij zal al de Zijnen van deze aarde tot Zich nemen. Ons allen. Ook de zalig-gestorvenen. En Hij zal ons in het Vaderhuis met de vele woningen invoeren."

„Ja, ja, dat is mij bekend. Maar dat is op den jongsten dag; die is er bij-lang-en-na nog niet; dan moet er eerst nog heel wat gebeuren," zei hij, en wilde blijkbaar weer over zijn ervaringen spreken. Maar ik viel hem in de rede met de woorden: „Je hebt gelijk, Teunis, dat er nog héél wat gebeuren moet vóór het de jongste dag is. Mag ik je een en ander daarvan meê-deelen?" En ik begon hem aan de hand van het Oude en Nieuwe Testament op allerlei opmerkzaam te maken, dat deze aarde nog te wachten staat. Vooral wees ik hem op het komen van den „Antichrist," die zich in verbinding zal stellen met „Het Beest," en, aangespoord door Satan, zooveel mogelijk zal trachten Gods raadsbesluiten te verijdelen. Tot opeens, als de

---

bliksem, de Heere Jezus zal komen met al Zijn heiligen om den Antichrist en het Beest te grijpen, en hen levend te werpen in den poel des vuurs, en al Zijn vijanden te leggen tot een voetbank Zijner voeten, waarop dan Christus heerschen zal in waarheid en gerechtigheid van zee tot zee, en van het eene uiterste der aarde tot het andere. „Maar,” zoo eindigde ik, „dit alles wordt ons, geloovigen, wel bekend gemaakt; doch het is onze *hoop* niet. Die hoop is: de komst des Heeren. De eerste geloovigen verwachtten den Zoon uit de hemelen. De Heere Jezus heeft in Johannes 14 gezegd, dat Hij plaats ging bereiden *en zou wederkomen*, opdat de Zijnen zijn zouden, waar Hij was. Paulus spreekt er ons in zijn brieven op verschillende plaatsen zoo schoon en zoo duidelijk over, dat *Christus Jezus onze hoop is . . .*”

Teunis viel mij nu in de rede. „Je bent een recruit,” zei hij glimlachend, „maar jongen, je weet me toch heel wat nieuwe dingen te vertellen!”

„Nieuwe dingen, Teunis? Ze zijn door den Heiligen Geest al eeuwen geleden neergeschreven. Als je er belang in stelt, lees dan den Bijbel, ook op dit punt, met aandacht. En ik kan je ook wel aan een goed geschrift helpen, dat je veel licht zal geven over verschillende waarheden, waarvan ik je er nu slechts enkele in grove lijnen heb kunnen schetsen. De schrijver bevestigt alles met uitspraken van Gods Woord. En niet met enkele teksten, zooals sommigen doen om *hun* meeningen ingang te doen vinden. Neen, hij vergelijkt Schrift met Schrift, zooals Petrus dit zegt, daar de Schrift niet van eigene, dat is van opzichzelf staande

---

uitlegging is. En hij legt ten grondslag aan hetgeen hij opmerkt, de groote, Goddelijke beginselen der Schrift.”

Teunis vroeg mij, zulk een geschrift te mogen zien; en na het doorgebladerd te hebben, kocht hij een exemplaar van mij.

Nu spraken wij nog wat over Gods genade, ons ten deel gevallen. En Teunis scheen alle bevindingen vergeten te hebben. Hij hield zich nu met mij bezig met den Zoon, die voor ons leed en stierf en opstond, die nu aan Gods rechterhand alles voor ons is, en die Zelf voor ons zal wederkomen.

Na te zamen God voor Zijn genade gedankt te hebben, verliet ik Teunis.

Zoo nu en dan ontmoette ik hem later nog wel eens, hetzij in het dorp, of zittende op een der banken aan den ouden weg, die naar Sch. leidt. Maar als ik hem ontmoette, was het altijd: „Zoo, jonge recruit!” en mijn tegengroet: „Dag, Teunis!”

De laatste maal vroeg ik hem: „Verblijdt je je wel in de hoop, Teunis?”

En het blijmoedige antwoord luidde: „Ja hoor; en de hoop beschaamt niet, jonge recruit! Ga maar door, en strijd maar in de kracht des Heeren voor Hem en tot Zijn eer! Bedenk, dat het elken dag opnieuw is: „Ga naar 't dorp, dat tegen u over ligt.” Meer zeg ik je niet; je begrijpt me wel!”

VIII. Een brave vrouw.

Het was weer in hetzelfde dorp, in Sch. —

„Of u maar binnen wilt komen.”

Met deze woorden sprak mij een jonge dochter toe, die een traktaat had aangenomen en dit haar ouders had overhandigd.

Binnentredende vond ik een familie aan het middagmaal; de ouders, drie dochters en een zoontje.

Na gegroet en een „smakelijk eten” gewenscht te hebben, vroeg de man mij: „Wilt u met ons mee eten?”

„Heel graag. Ik woon hier niet, en maak dus met genoegen gebruik van uw vriendelijk aanbod.”

Onder het eten vroeg de huisvader mij: „Hebt u ook „oude schrijvers” bij u?”

„Zeker, en wel de oudste; beproefde schrijvers!”

„Ja, ziet u, ik ben in 't bezit van Brakel, Comrie, Smijtegelt en nog anderen.”

„O, ik heb nog andere! Johannes, Petrus, Paulus..”

„Ho, ho, die bedoel ik niet, koopman. Maar heb je anders niet.”

„Zeker. Verschillende eenvoudige werkjes, die duidelijk den menschen het Evangelie voorhouden..”

Maar de man liet mij niet uitspreken.

Hij had blijkbaar „spraakwater” in zich opgenomen. Hij leed namelijk — zooals ik later hoorde — aan de slechte gewoonte van velen, om vóór het eten een of meer glaasjes te drinken. Hij praatte veel over „de oude beproefde waarheid,” over vele goede, oude schrijvers. Hij praatte meer dan hij at.

Omdat hij maar één uur schafttijd had, moest hij het eerst de tafel verlaten, en bleef ik dus met de moeder en de kinderen na-tafelen.

Toen we allen met het eten geëindigd waren, vroeg ik de vrouw of ik, vóór we zouden opstaan, eerst nog iets lezen mocht uit een boekje, dat ik uit mijn binnenzak haalde.

Zij gaf mij daartoe de gelegenheid.

Mattheüs 10 vers 34—42 las ik toen voor.

Na het lezen vroeg de vrouw mij: „Mijnheer, denkt u, dat u bij Heidenen zijt?”

„Waarom doet u mij zulk een vraag?”

„Wel, u zei zoo even, of u iets uit een boekje mocht voorlezen. Maar ik weet heel goed, dat u ons uit den Bijbel iets voorgelezen hebt. Wij zijn zoo onkundig en slecht niet, als u meent! Ja, mijn man was wel niet geheel nuchter, maar daarom zijn wij nog niet zoo slecht. We doen onzen plicht zooveel we kunnen.”

„Hoor eens, juffrouw! ik twijfel er in 't geheel niet aan, of u zijt een beste vrouw voor uw man; en een lieve, zorgzame moeder voor uw kinderen; en als huisvrouw zult u, dit kan ik wel bemerken, aan alles wat ik zie, ongetwijfeld onbetaalbaar zijn. Maar wilt u wel gelooven, dat ik nog eerder verwacht, dat uw man bekeerd zal worden, dan u?”

„Zoo? En waarom gelooft u dat?”

„Wel, juffrouw! ik heb nu geen gelegenheid gehad, om met uw man over bekeering te spreken. Maar zoo dit mij gegeven mag worden, zou ik denken, dat hij eerder te overtuigen is, een zondaar te zijn, dan u. U zijt in de meening van braver en beter te zijn dan

---

hij. Maar voor God zijt u niets beter. U hebt evenzeer als hij noodig, door het bloed van Jezus te worden verzoend en afgewasschen van al uw zonden.”

„U kent mij niet. U durft nog al wat zeggen. Wilt u wel gelooven, dat ik maar het liefst heb, dat u weggaat? Ik heb er spijt van, dat u met ons gegeten hebt.”

„Dit laatste spijt mij voor u, juffrouw! Nu hebt ge uw loon weg, waarvan wij zoo even in Mattheüs 10 gelezen hebben. Maar ik blijf u en uw man hartelijk dankbaar voor uw gulle ontvangst, en ik wil mijn werk hier in de straat voortzetten. Allen een goeden middag toegewenscht!”

Omstreeks 5 uur — het begon reeds te schemeren, daar het in November was — dacht ik er over, naar de stad terug te keeren, om daar een bidstond bij te wonen, die er elken Maandagavond plaats heeft.

De straat uitgaande, moest ik de woning voorbij, waar ik 's middags gegeten had. En zie . . . daar stond aan de deur de huisvrouw met een jongere vrouw, de laatste met een kindje op haar arm.

„Dag juffrouw!” groette ik.

„Dag mijnheer! Kom je er nog eens in?”

„Wel, juffrouw! wat moet ik met booze vrouwen beginnen! Neen, ik ga naar de stad.”

„Maar ik ben niet meer boos. Komt u maar binnen. Mijn man komt dadelijk van zijn werk thuis.”

Ik ging alzo de woning voor de tweede maal in; en de vrouw schonk mij een kop koffie, en gaf mij een paar sneden brood.

Terwijl ik dit gebruikte, kwam de man thuis.

„Goeden avond, vader!” zeide ik; „zoo ge ziet, zit ik alweer te eten en te drinken.”

„Ook een goeden avond,” was zijn antwoord. „Je eet maar gerust, hoor! ’t is je gegund.” Dit zeggende, ging hij naar de keuken om zich te wasschen; en daarna kwam hij, in een ander pakje gekleed, binnen.

„Moet u soms ook naar de stad?”

„Wel neen! Ik ga straks naar de kerk. Gaat u mee?”

„Naar de kerk? Vanavond?”

„Ja, we hebben hier goeie dominees, die het net zoo goed kunnen zeggen als u.”

„Ik denk van nog beter; zou het zoo niet zijn?”

„Ga dan mee; dan kunt u het zelf te weten komen!”

Hij bracht mij in tweestrijd. Wat te doen? Wat zou God van mij willen?

„We gaan vanavond in het wijklokaal, waar dominé D. Bijbellezing heeft,” vervolgde hij.

Ik had nu mijn besluit genomen. „Ik ga met u mee,” antwoordde ik.

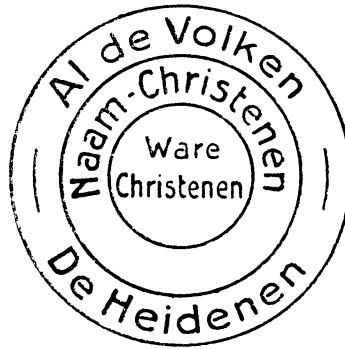
Om half zeven ving de Bijbellezing aan. Het lokaal was goed gevuld; en ik bemerkte, dat er veel luidjes waren, in wier woning ik geweest was, en die mij dus eenigszins bekend waren, en mij van uit de verte vriendelijk toeknikten.

Dominé D. las de woorden uit Mattheüs 28:19 voor: „Gaat dan heen, maakt al de volken tot discipelen,” en hij deelde zijn toehoorders mee, dat Gods genade zich onbegrensd uitstrekt; dat de genade in Christus Jezus elken zondaar ten deel valt, waar men zich als een-des-doods-schuldige tot God bekeert en gelooft in den Heere Jezus, „die overgeleverd is om

---

onze zonden, en opgewekt om onze rechtvaardiging.”

Om het zijn toehoorders duidelijk te maken, teekende hij met krijt op een schoolbord, dat op een ezel achter hem stond, drie cirkels.

Toen vervolgde hij: „De genade Gods in Christus wordt allen gepredikt. Voor allen is vergeving van zonden en het eeuwige leven te verkrijgen door het geloof in Christus. Paulus schrijft aan Timotheüs: „God wil, dat alle menschen zalig worden en tot de kennis der waarheid komen.” En wat is het nu droevig, dat de kleinste cirkel de ware Christenen omvat, en dat zich daaromheen een veel grooter kring laat zien van Naam-Christenen!”

Met vele woorden, en met sterken aandrang, sprak hij nu die menschen toe, die nog niet bekeerd waren, en vermaande hen, dat zij zich zouden bekeeren, om niet straks, in het oordeel, met vele slagen geslagen te worden en met een zwaarder oordeel

---

geoordeeld te worden dan de Heidenen, omdat zij den weg geweten en niet bewandeld hadden.

„Als ge uw zondigen weg niet verlaat, zoo riep hij met vuur uit, „dan komt ge nimmer bij hen, die door den kleinsten cirkel besloten zijn en voor eeuwig behouden worden, maar komt ge om met alle anderen. In Markus lezen we: „Wie gelooft zal hebben, en gedoopt zal zijn, zal zalig worden; maar wie niet gelooft, zal verdoemd worden.”

Hiermee heb ik in grove lijnen meegegeeld, wat dominé D. dien avond sprak.

Het lokaal verlatende, liep ik aan de zijde van mijn gastheer. Velen vroegen hem: „Piet, hoort die mijnheer bij jou? Mogen wij met je mee naar je huis gaan?”

„Ja, ge moogt allen komen, als ge den boel maar niet stuk slaat,” zei hij lachend.

En toen kwamen er zeker wel een dertig bij den man binnen!

Allerlei gedachten vervulden mij. Ik dacht aan het goede woord, dat ik gehoord had. Ik dacht aan den bidstond in de stad, dien ik zoo gaarne had bijgewoond en die nu zoo ongeveer zou aanvangen. Ik dacht aan dit groote aantal menschen, die mij nieuwsgierig aanstarden. En ik dacht aan Hem, Wien ik in stilte vroeg, wat ik nu voor Hem te doen had.

Opeens werd het mij duidelijk, doordat één man der aanwezigen mij de vraag deed: „Wel, mijnheer! wat zegt u van onzen dominé?”

„Laten wij over den dominé maar niet spreken, want die is de knecht Gods. Laat ons liever spreken over den Meester, die meer is dan de dienaar. Het is de

---

Heere Jezus, die ons voor eeuwig gelukkig wil maken. Zijt gij reeds Zijn eigendom? Vanavond hebt gij het voor de zooveelste-maal weer mogen hooren, dat, zooge u niet bekeert en gelooft, gij voor eeuwig verloren zijt. Hoe is het met u?"

„Dat weet ik niet, mijnheer!" was zijn antwoord.

„Weet *u* dit niet? Moet *ik* het dan soms voor u weten?"

„Neen, jij kent me niet, en kunt het dus ook niet voor mij weten!"

„Zou God het dan van u weten?"

„Ja, zeker weet God het."

„Nu, vriend! laat ik u dan met allen ernst vragen: wát zegt God dan van u?"

„Dat ik niet bekeerd ben," zei hij met bevende stem.

„Dat is eerlijk gezegd. En wat God getuigt, is waar. Dus weet u nu hoe het met u staat."

Ik begreep, dat het beter was om nu tot *allen* te spreken, en begon hen te wijzen op Gods groote liefde tot zondaren, waar Hij Zijn veelgeliefden Zoon aan het kruis overgaf tot in den dood, om zondaren met Zich te verzoenen.

„Lieve vrienden!" eindigde ik, „zoo wij ons niet tot God bekeeren en gelooven, zal Hij ons eens de vraag doen: „Wat hebt gij gedaan met Hem, Dien Ik, om u te redden, in den kruisdood overgaf?" Indien wij Christus niet door het geloof aannemen, verwerpen wij Hem; en indien wij Hem verwerpen, staan wij, behalve de vele andere door ons bedreven zonden, nog voor God schuldig aan den moord, begaan aan Zijn eeniggeboren Zoon!"

Onder hen, die in de huiskamer dit aanhoorden, was

---

ook de jonge vrouw, die met haar kind op den arm 's avonds aan de deur stond te spreken met onze „brave” vrouw. Ik zag, dat ze bewogen was en zoo nu en dan een traan wegpinkte.

Maar het was intusschen half elf geworden, zoodat ik weg moest. Ik groette de vergaderden, om het huis van br. V., waar ik logeerde, op te zoeken. Eerst tegen half twaalf kwam ik er aan. Mijn gastheer had al in zichzelf gezegd: „Waar blijft die colporteur toch!” Maar hij verblijdde zich, toen ik hem vertelde, wat ik hier nu reeds geschreven heb. En daarna mochten wij samen, vóór wij ter ruste gingen, ook dit werk Gode aanbevelen.

's Morgens daarop ging ik weer naar Sch. Mijn tasch met boeken had ik 's avonds bij „Piet” laten staan, en moest ik daar halen, om van zijn huis uit weer mijn werk te hervatten.

Toen ik binnenkwam, vroeg de „brave” vrouw mij: „Weet je nog, dat gistermiddag een jonge vrouw bij mij stond, en dat zij gisteravond hier ook was?”

„Jawel,” zei ik, „die stond daar in den hoek, en ik merkte, dat zij aangedaan was.”

„Nu, vanmorgen om half zeven was zij reeds hier, om te zeggen, dat zij nu wist, dat al haar zonden vergeven zijn. Ze heeft den heelen nacht niet kunnen slapen; eerst niet van droefheid over wie zij was, en daarna niet van vreugde, omdat de Heere haar heeft willen aannemen. Gaat u haar maar eens bezoeken; zij woont in de andere straat; vraagt u maar naar vrouw K., dan komt u er wel.”

„Dus die vrouw is u dan vóórgegaan, juffrouw!”

„Ja, maar *ik* hoop er ook te komen!”

„*Hopen*, juffrouw! U moet *weten*. Dat zegt de Schrift. Daarom moet u tot den Heere Jezus gaan. *Nu*. „Haast u, om uws levens wil!” geldt ook u. Zülke dingen dulden geen uitstel.”

Met dank aan God, en tot roem Zijner genade, kan en mag ik mededeelen, dat, in een tijdsverloop van eenige weken, èn de „brave” vrouw, èn haar man, èn de man, die mij vroeg: „Wat zegt u van onzen dominé?” behalve dan de jonge vrouw K., tot bekeering en tot het geloof in den Heere Jezus zijn gekomen. Hoe wonderbaar weet God alles te leiden; als we in afhankelijkheid van Hem onzen weg gaan!

Kort daarop werd door een kennis aan „Piet” gevraagd: „Wat heb je toch voor een geloof?” Zijn origineel, naïef antwoord luidde: „Als je dit geloof óók hebt, dan ben je zalig!”

IX. Bijna een prooi van den duivel.

In een dorp in Zuid-Holland deed ik, bij mijn derde bezoek, een deur van een smederij open, en vond den baas bezig met het vijlen van een ploegschaar.

„Goeden morgen, baas!”

„Dat wensch ik u ook. En wat wilt u van mij?”

„Ik colporteur, en tracht op deze wijze ook met de menschen in gesprek te komen.”

„Zoo; en waarover wilt u dan wel spreken?”

„In de eerste plaats over den Heere Jezus, baas!”
„De Heere Jezus? Wie is dat?”
„De Heere Jezus is de Zoon van God.”
„U noemt daar God? Wie is God, mijnheer?”
„Maar, baas! vraagt u wie God is? Weet u niet wie God is? Kent u God niet?”

„Neen; wie is God?”

„Mag ik u dan even iets voorlezen? U zult dan vernemen, dat zelfs de Heidenen van God een bewustzijn hebben. En u zijt, al is 't dan misschien alleen in naam, toch een Christen. Hier in Romeinen 1 : 20, 21 staat geschreven: „Want van de schepping der wereld af worden Zijne onzienlijke dingen, beide Zijne eeuwige kracht en Goddelijkheid, uit Zijne werken gekend en doorzien, — opdat zij niet te verontschuldigen zouden zijn; omdat zij, God kennende, Hem als God niet hebben verheerlijkt of gedankt, maar zijn ijdel geworden in hunne overleggingen, en hun onverstandig hart is verduisterd geworden.””

„U leest dit voor uit den Bijbel, niet waar? Maar wat is de Bijbel, mijnheer?”

„De Bijbel is het Woord van God, baas!”

„Hoe weet u dat?”

„Omdat dit Woord mij zegt *wie ik ben*. Dit Woord spreekt tot mijn geweten; het oordeelt in mij mijn gedachten en al de overleggingen mijns harten. Het is met dit Woord evenals met den Heere Jezus, die sprekende met de Samaritaansche vrouw, en haar zeggende al wat zij gedaan had, zóó haar geweten raakte, dat die vrouw tot de overtuiging kwam, dat Hij de Christus was. Zooals de Bijbel van den mensch ge-

---

tuigt, *is er geen tweede boek*. Alle door menschen geschreven boeken verzwijgen het booze, en vijzelen menigmaal het zoogenaamd goede van den mensch hoog op.”

„Mijnheer! ik wel wel verder met u spreken, maar eerst moet ik deze schaar afwerken. Ga u asjebliedt in de huiskamer, dan zal mijn vrouw u wel een kop koffie inschenken, en kunt u dan vast met haar een woord spreken.”

Ik trad daarop de huiskamer binnen. De vrouw bood mij zeer beleefd een stoel aan. Onder 't inschenken der koffie, zag ik, dat zij vochtige oogen had, en ik vraagde haar: „Zijt u niet wel, juffrouw?”

Met eenigszins gedempte stem antwoordde zij: „Mijnheer! ik ben niet ziek, maar diep ongelukkig. Ik ben zoo in zorg over mijn man; hij is dikwijls zóó in twijfel en onrust, dat hij wel eens zegt: „Ik ga mij verdrinken of mij ophangen.” Maar laat u er niets van blijken, dat ik u dit gezegd heb.”

Toen kon ik meteen beginnen, met de vrouw te wijzen op de groote liefde Gods in Christus Jezus, en dat God geen lust heeft in het verderf des menschen. maar wil, dat wij behouden worden; dat God daartoe Zijn eeniggeboren Zoon in den kruisdood overgegeven heeft. Ik mocht haar tevens zeggen, dat zij niet alleen met haar zonden, maar óók met haar zorgen, óók met haar twijfelzieken man gaan mocht tot den Heere Jezus, die redden en uithelpen kan.

Zoo eenige minuten met de vrouw sprekende, kwam de man binnen. Hij zette zich aan tafel, zeggende: „Zie zoo, nu kunnen we rustig verder praten.”

„Ja, uit uw vragen, mij gedaan in de smederij, zou ik zoo afleiden, dat u belangstellend zijt in betrekking tot de eeuwige dingen.”

„Belangstellend? Ja en neen, mijnheer! Ik ben erg in de war; en dikwijls zóó mismoedig en in twijfel, dat ik wel eens verlangd heb aan het uiterste hoekje van den Hoek van Holland te zijn.”

„En als u daar dan waart, dan zou de duivel tot u zeggen: „Spring in de zee, en maak een einde aan uw kwellingen.” Maar dan zou de menschenmoordenaar van den beginne u voor eeuwig in zijn macht hebben, en dan zou er aan de kwelling geen einde komen!”

„U noemt daar den duivel, mijnheer! wie is dat?”

„De duivel is de vader der leugen, en zooals ik hem reeds noemde, ook de menschenmoordenaar van den beginne. Geen aantrekkelijk persoon! Hij heeft in Gods Woord vier leelijke namen, nl. de draak, de oude slang, duivel en satan. In Openb. 12 : 9 en 20 : 2 noemt God hem zoo.” Na deze plaatsen hem voorgelezen te hebben, vraagde ik hem, of hij wilde luisteren naar een gedeelte van Ezechiël 28, waar ons beschreven wordt, wie de duivel was vóór zijn val.

„Ja, leest u maar; ik wil wel luisteren.”

„Zóó zegt de Heere Heere: Gij verzegelaar der som, vol van wijsheid en volmaakt in schoonheid, gij waart in Eden, Gods hof; alle kostelijk gesteente was uw deksel, sardissteenen, topazen en diamanten, turkooizen, sardonysteenen en japissteenen, saffieren, robijnen en smaragden, en goud; het werk uwer trommelen en uwer pijpen was bij u; ten dage als gij ge-

---

schapen werdt, waren zij bereid. Gij waart een gezalfde, overdekkende cherub, en Ik had u alzoo gezet; gij waart op Gods heiligen berg, gij wandeldet in het midden der vurige steenen; gij waart volkomen in uwe wegen van den dag af, dat gij geschapen zijt,” — ik hield even op, en zag den man aan, zeggende: „luister nu vooral goed toe,” — „totdat er ongerechtigheid in u gevonden is.”

Na eenige oogenblikken vervolgde ik: „Toen is deze voorheen zoo verheven engel gevallen, en uit Gods tegenwoordigheid nedergestort, en hij heeft nu met alle aan hem onderworpen booze geesten zijn verblijf in de hemelsche gewesten, in de lucht. Volgens Openb. 12 wordt hij straks uit die gewesten op deze aarde geworpen, en daarna vindt hij zijn eind-oordeel in den poel des vuurs, welke plaats voor den duivel en zijn engelen bereid is, zooals door den Heere Jezus ons in Mattheüs 25 : 41 geleerd wordt. Het gaat met den duivel steeds naar beneden, terwijl de Heere Jezus, die Zichzelve zóó vernederd heeft, dat Hij aan het kruis-hout den dood des zondaars heeft willen sterven, uitermate verhoogd is geworden, en straks als de Erfgenaam van alles, in Wiens handen God alle dingen overgegeven heeft, geopenbaard zal worden in kracht en groote heerlijkheid. — Met wien zult u nu in de toekomst willen zijn, mijn vriend?”

„Ja, als dat alles waar is, en als alles wat in den Bijbel staat waarheid is, dan . . . neen, laat ik maar niets meer zeggen.”

„Nu, dan wil ik u wel helpen in het zeggen van wat u niet over uw lippen wilt laten komen. Dan zoudt

---

u aan de zijde van Christus wenschen te zijn. Uw geweten zegt u, waarvoor ge uw tong nog niet in dienst stelt. Hoor eens, baas! ge waart zoeven aan het vijlen of scherpen van een ploegschaar. Deze moet scherp zijn, wil zij den vasten grond met de harde kluiten omwoelen, en het onderste naar boven werken. Nu, dit moet bij u nu ook gebeuren, baas! Gods Woord wil dit bij u bewerken; dit is „levend en krachtig, en scherper dan eenig tweesnijdend zwaard, en doordringende tot de verdeeling der ziel en des geestes, zoowel der gewrichten als des mergs, en een oordeelaar van de gedachten en overleggingen des harten.””

„U durft nog al wat te zeggen, mijnheer!”

„Nee, beste vriend! wat ik u daar zeide, zijn niet mijn woorden. Ware dit zoo, dan zou u ze kunnen verwerpen, en die van u er voor in de plaats stellen. Het zijn echter woorden van God, die u in Hebreë 4 lezen kunt. En waar gij u zoo uitspreekt tot mij, krijg ik den indruk, dat de waarheid dezer woorden door u gevoeld wordt.”

Hij zuchtte; en dit gaf mij nog meer reden om verder tot hem te spreken.

„Ge hebt mij zoeven gezegd, dat ge wel eens hebt gewenscht aan het uiterste hoekje van den Hoek van Holland te zijn. Maar zoover behoeft ge u niet te begeven! De genade en het eeuwig heil liggen veel dichtter bij dan u denkt. Mag ik u eens voorlezen, wat in Jesaja 55 : 7 staat?”

„Als u meent, dat dit voor mij goed is, jawel, leest u het dan maar.”

Ik las: „De goddelooze verlate zijn weg, en de

---

ongerechte man zijn gedachten; en hij bekeere zich tot den Heere, zoo zal Hij Zich zijner ontfermen, en tot onzen God, want Hij vergeeft menigvuldiglijk." Hebt u het goed gehoord? Uw weg, en óók uw gedachten verlaten, en u bekeeren tot den Heere God! Wat van u is verlaten, en u tot God wenden; deze twee dingen van uw zijde doen. Als gij dit doet, dan doet God ook twee dingen aan u, nl.: Hij zal Zich over u ontfermen, en Hij vergeeft u al uw zonden."

„Ja, was ik daar maar!" zeide hij met een zucht.

„Mag ik u nog een gedeelte voorlezen, baas? U moest zooeven de ploegschaar afwerken; en dit is u gelukt. Ik zou zoo gaarne met u ook klaar komen; dat wil zeggen: u uit het moeras uwer gedachten en ongelooovige redeneeringen helpen. Waart ge nu maar als die ploegschaar, die zich niet verzette, toen ge de vijl over haar heen-en-weer bewoog. Maar luister nog eens naar deze woorden van Paulus uit Romeinen 10: „De gerechtigheid, die uit geloof is, spreekt aldus: Zeg niet in uw hart: „Wie zal in den hemel opklimmen?" — dat is Christus afbrengen; of: „Wie zal in den afgrond nederdalen?" — dat is Christus uit de dooden opbrengen. Maar wát zegt zij? „Het woord is nabij u, in uwen mond en in uw hart. Dit is het woord des geloofs, hetwelk wij prediken: dat, indien gij met uwen mond Jezus als Heer zult belijden, en met uw hart zult gelooven, dat God hem uit de dooden heeft opgewekt, gij zult behouden worden. Want met het hart gelooft men tot gerechtigheid, en met den mond belijdt men tot behoudenis. Want de Schrift

---

zegt: „Een iegelijk, die in hem gelooft, zal niet beschaamd worden.””

„Mijnheer!” zei hij, „ik ben blij, dat u mij bezocht hebt, en mij op al mijn vragen geduldig geantwoord hebt. Ik dank u voor zoo véél, dat ge mij uit den Bijbel hebt willen voorlezen. Ik hoop mijn twijfelingen en mijn redeneeringen op te geven.”

„Kom,” zei ik, „dit is een goed voornemen van u; maar het is nog maar de negatieve zijde; dit helpt u niets, zoolang ge niet het positieve óók bezit. Zonder het laatste blijft ge dezelfde, en loopt gij gevaar om door uw dwaalziek hart en door den duivel, die zijn prooi niet gemakkelijk loslaat, op een andere wijze verward te geraken. Wat ik u raden mag: stel niet uit, maar neem uw toevlucht tot den Heere Jezus. „Een iegelijk, die in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden,” hebben we immers gelezen uit Gods Woord!”

De vrouw dankte mij hartelijk, dat ik zoo met haar man gesproken had. „God moge het zegenen, mijnheer!” zei zij, mij door de smederij uitlatende.

Eenige weken later vernam ik, dat de smid bekeerd geworden en tot vrede gekomen was.

De geloovigen in het dorp, die ik kende, had ik verzocht om, wat ik had mogen beginnen, voort te zetten. En dit hebben zij gedaan. En zij hebben daardoor met mij de gezegende ondervinding opgedaan, dat, gelijk in 1 Kor. 3:6 geschreven staat, *de een plant, en de ander nat maakt*, maar dat

God den wasdom geeft.

